

OPEN MIDDAGEN OUDHEIDKAMER:

29/4, 25/5 (HVD), 27/5, 24/6, 29/7, 26/8, 9/9(OMD), 30/9, 28/10, 25/11 en 30/12 2006 (14-17 uur)

WISSELEXPOSITIE "BATAVIER 1881-2006"

Na een succesvolle start in de Openbare Bibliotheek is de foto-wissexpositie "Batavier 1881-2006" sinds 1 maart op de stalzolder in de Oudheidkamer te zien! Van de expositie in de bibliotheek maakte Mieke den Boer onder andere deze foto's voor de plakboeken van de eigen geschiedenis van de HVN. Zoals gebruikelijk werden daar ook enkele vitrines gevuld met passend materiaal uit de collectie.

LEDENVERGADERING: 19 APRIL 2006

Alle leden worden van harte uitgenodigd voor een vergadering op woensdag 19 april om 20.00 uur in de Oudheidkamer. De agenda is als volgt:

1. Opening
2. Jaarverslag 2005 -zie hierna
3. Jaarrekening 2005 (incl. verslag van de kascontrolecommissie Cees Cevaal en Pim van der Zalm) -stukken/PP-presentatie ter vergadering
4. Benoeming lid kascontrolecommissie 2006 (aftredend en niet-herkiesbaar is Cees Cevaal)
5. Aanpassen jaarcontributie: voorgesteld wordt om het sinds 2001 geldend minimum van €12,50 per 1-1-2007 te verhogen naar €15.
6. Bestuurszaken: aftredend en herkiesbaar zijn Johan Knoester en Kees Vermeij. (Evt. tegenvoordrachten kunnen door 10 of meer leden schriftelijk worden ingediend vóór de vergadering.)
7. Rondvraag, sluiting en...
Korte presentaties over
 - vernieuwde website HVN door Piet Fokker
 - project Oral History (gesproken geschiedenis) door Johan Knoester

JAARVERSLAG 2005

Inzake de gemeentelijke budgetsubsidie vanaf 2004 werden prestatie-afspraken gemaakt, o.a. voor collectiebeheer en ontvangst van scholen. M.i.v. februari 2005 werd daarvoor een free-lance-overeenkomst gesloten met Marijke Edel, die daarbij als bestuurslid aftrad. Op 18/5 werd de ALV gehouden, waarin de jaarstukken 2004 werden vastgesteld. Maarten Molenaar werd tot nieuw bestuurslid gekozen en in de kascontrolecommissie werd Wim Graveland vervangen door Pim van der Zalm. Marijke Edel en Wim Schuurs verzorgden een presentatie over het hoe en waarom van collectieregistratie. In december 2005 waren ruim 2000 objecten

in Adlib geregistreerd.

Eind 2005 waren er 204 leden (2004: 200) en 9 bedrijfsdonateurs. Het aantal open dagdelen - incl. de tweede biestmiddag - bleef dit jaar beperkt tot 11: de laatste zaterdag van april viel samen met de traditionele extra opening op Koninginnedag, in november werd de opening afgelast vanwege een overlijden en van opening op de laatste zaterdag van december is afgezien vanwege oudejaarsdag. De open dagdelen en groepsbezoeken zorgden voor resp. 582 en 1500, d.i. totaal 2182 bezoeken (2004: 1927). Tot de groepsbezoeken behoren 606 bezoeken van Nieuwerkerkse basisschoolleerlingen (project Archeologie in de polder), bezoeken die mede nieuwe educatie-vrijwilligers opleverden.

Tentoonstellingen (3): In de Oudheidkamer was tot 1 maart de pers-fototentoonstelling '25 jaar Het Kanaal - 25 jaar Nieuwerkerk' te zien. Een wisselexpositie over de v.m. steenbakkerij Klein-Hitland was van 17 februari tot 7 maart in de Openbare Bibliotheek en aansluitend tot in augustus in de Oudheidkamer. Een wisselexpositie 'Gebouwd op geloof: de Oude Kerk' was van 20 augustus tot 7 september in de Openbare Bibliotheek en tot in 2006 in de Oudheidkamer. (Op Open Monumentendag was de Oude Kerk ook open.) Volgens het bibliotheekpersoneel worden de HVN- expositie daar door bezoekers intensief bekeken.

Lezingen (3): Johan Knoester hield op 23 februari een HVN-lezing over de steenbakkerij en Adri den Boer op 7 september over de Oude Kerk, beide in de Openbare Bibliotheek. De voorzitter hield daar in de Boekenweek een lezing over historisch besef. Nieuwsbrieven (3): de Nieuwsbrief verscheen met 2x 8 en 1x 12 pagina's; nieuw was het omslag in kleurendruk met telkens een afbeelding van een lokaal en aan de inhoud gerelateerd schilderij. In de Nieuwsbrieven werd ook een selectie uit de aanwinsten opgenomen (o.a. het vaandel van de zangvereniging Nieuw Leven!). De sector Ruimte van de gemeente financierde de drukkosten van de door de HVN- secretaris (met eega) gemaakte nieuwe, nu gekleurde, versie van de folder Rijksmonumenten in Nieuwerkerk aan den IJssel. De sector Ruimte gaf verder een nieuw bestemmingsplan aan de 's-Gravenweg de naam Gansdorperdijk e.o. op basis van een vraag aan de HVN-secretaris eind 2004 (de preciese suggestie was Gansdorpselaan en was naar analogie van de Blaardorpseweg).

De website werd uitgebreid met de verschenen Nieuwsbrieven en met vele lokale historische illustraties (eerder benut en breder toegelicht in de rubriek Toen & Nu in Het Kanaal, dan wel gedigitaliseerd voor HVN-presentaties over de steenbakkerij en de dorpskerk). Ook de presentatie van de beeldbank werd herzien.

Het bestuur (i.c. de penningmeester) nam het site-onderhoud over van abc_media (Arjan den Boer) te Utrecht, die na de gratis professionele bouw in 1996 (!) ook uitbouw en onderhoud gratis bleef verzorgen.

Het bestuur kwam exclusief de ledenvergadering en een vrijwilligersbijeenkomst acht keer samen. Nadat reeds op 19 februari HD Projectrealisatie per brief was geïnformeerd over waarden van de Batavier, werd op 1 juni een zienswijze en op 22 oktober een bezwaarschrift ingediend tegen de sloop van dat gemeentelijk eigendom. Op 7 december deed de voorzitter tenslotte tevergeefs zijn best in de commissie voor de bezwaarschriften. Ondanks de waardering 'redelijk gave boerderij' in het Monumenten Inventarisatie Project van de provincie (1991) en de selectie voor een lijst van gemeentelijke monumenten (1998) besloten projectontwikkelaar en gemeenteraad tot sloop, die begin 2006 met een grove start plaatsvond. Een mini-succes was wel dat op instigatie van de HVN de bij inventarisatie over het hoofd geziene 1e steen althans op papier werd toegevoegd aan de te sparen elementen. Op 8 september werd in de raadszaal gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het leveren van een inbreng in de gemeenteraadsprogramma's 2006. Op 21 oktober werd aan GS van Zuid-Holland een zienswijze ISP/streekplanherziening Zuidplas verzonden. Op 22 november nam de secretaris deel aan een lunchbijeenkomst te Moordrecht over de culturele identiteit van de Zuidplaspolder. Hoewel na verkoopadvertenties van de ontwikkelaar van Capelse hoogbouw (2 x 62m!) nabij de Oudheidkamer sinds juli de media desgevraagd te woord werden gestaan - de secretaris was o.a. op Radio West - kon pas in 2006 een zienswijze worden ingediend bij de buurgemeente, die haar eigen beleid eerst nog aan dat van de ontwikkelaar wilde aanpassen.

Vermeldenswaard is verder een donatie van het ING Personeels Donatie Fonds vanwege het vrijwilligerswerk van bestuurslid Kees Vermeij. In het vrijwilligersbestand moest het overlijden van het lid Herbert Hendriks worden betreurd. Dank aan vrijwilligers (leden en niet-leden), donateurs, gemeente, Openbare Bibliotheek, pers/LON en de gastfamilie Molenaar! Voor de publieke eigen HVN-historie over 2005 zij verder verwezen naar het persknipselplakboek bij de secretaris, dat op de ALV present zal zijn.

VERNIEUWING HVN-SITE

Penningmeester Piet Fokker vordert met de vernieuwde vormgeving van de website van de HVN, waarbij ook de inhoud verder toeneemt. Basis is het naambordje van de Oudheidkamer. Neem zo mogelijk zelf een kijkje! Op de jaarvergadering wordt de nieuwe site gepresenteerd.

SLOOP BATAVIER (2)

Op 9 januari startte de sloop van de Batavier. Terwijl 'monumentenwethouder' Lamberts en de HVN-secretaris voor het pand werden geïnterviewd door TV West, toonden de door HD Projectrealisatie ingehuurd slopers hun ongeïnteresseerdheid en onkunde door van binnenuit met de muur originele keramische naamletters uit 1881 grof de vernieling in te slaan. Deze letters hadden gemakkelijk vanaf de buitenkant afgenomen kunnen worden.

Terwijl de wethouder maar aan de praat bleef over het zorgvuldig en voorzichtig werken bleek achter zijn rug en in beeld het tegendeel! De HVN-secretaris moest helaas constateren wat bestuurlijke toezeggingen waard zijn bij machtsoverdracht aan projectontwikkelaars. Het voor Nieuwerkerks cultuurhistorie beschamende stukje TV werd niet alleen op 10 en 11 januari uitgezonden op TV West, maar ook het landelijke Regio- NED vond het op 14 en 15 januari opmerkelijk genoeg; het kreeg ook royaal aandacht op Blad-tv en in de pers. Het HVN-bestuur zond een brief naar B&W en de voorzitter van de commissie voor de bezwaarschriften. Immers, bij de argumenten om het HVN-bezwaar tegen sloop ongegrond te verklaren hoorde onder meer het behoud van die naamletters in het Programma van Eisen.

Het antwoord van 13 februari was niet verblijdend: volgens B&W huurde HD Projectrealisatie een kundige sloper in (!) en hield de ontwikkelaar zelf voor de gemeente toezicht op eigen werk. Zij betreurden de gang

van zaken, maar de uitleg van het slooproces was kennelijk van de ontwikkelaar en dat was in strijd met de waarheid van foto's en opnamen van TV West. En in de gemeentelijke lijsttrekkersfilm pronkte men tegen 7 maart met het pr-bord van de 'Nieuwe Batavier' met daarop de naam in niet-historische draadletters, of moeten we ook naar dat bord niet zo precies kijken?

HET KRUISPUNT (GROENE KRUISGEBOUW ANNO 1963)

In de realisatieovereenkomst met de projectontwikkelaar van het centrumplan is terwille van acht nieuwe patiobungalows ook sloop van het Kruispunt (v.m. Groene Kruisgebouw) voorzien. In dat pand bevinden zich een unieke 1e steen en een dito wandschildering uit 1963 van de kunstenaar Jan Boom.

In 1991 toonde de kunstenaar zich nog zeer erkentelijk voor de attente omgang met de wandschildering bij de functiewijziging van het Groene Kruisgebouw (Het Kanaal 18-12-1991, rubriek Toen & Nu). Het HVN-bestuur bood in een brief na het memoreren van het bovenstaande aan B&W aan: "Graag denken wij met u na over onderzoek naar behoud door herplaatsing. Voor de 1e steen is ook deponeren in of bij de Oudheidkamer een alternatief." Een kort, maar constructief overleg volgde op 15 maart. Actie vanuit de HVN leidt ertoe dat de plannen van de gemeente en de projectontwikkelaar nu zijn om de muurschildering te verhuizen naar de Nieuwe Batavier en de 1e steen naar de Oudheidkamer. Meer hierover volgt in een komende Nieuwsbrief.

STUCTUUR- EN STREEKPLAN ZUIDPLAS

In oktober werden het ontwerp-intergemeentelijk Structuurplan en de ontwerpstreekplanherziening Zuidplas ter inzage gelegd. De HVN vond het een manco dat in het ontwerp-streekplan het Oude Dorp met de aansluitende lintbebouwing aan de Kerklaan niet is aangegeven als bebouwingslint met cultuurhistorische waarde. En dat terwijl dit wel het geval is op kaarten van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van Zuid-Holland! Aanpassen werd gevraagd [1]. Verder suggereerde de HVN om in de paragraaf 'Gewenste bouwontwikkelingen eerst na 2010' een uitzondering te maken voor het wel toepassen van

Artikel 19 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (anticiperen) op boerenerfniveau, wanneer dit noodzakelijk is voor monumentenbehoud [2]. Zorg terzake was al verwoord in Nieuwsbrief 39 en van de zienswijze is reeds melding gemaakt in Nieuwsbrief 41. In januari kwam van het projectbureau een Nota van Beantwoording die aangaf waarom de HVN-zienswijze niet leidde tot enige aanpassing. De Nota:

1. In de streekplanherziening is het beleid ten aanzien van cultuurhistorie niet gewijzigd ten opzichte van het streekplan Oost 2003. De daar gevolgde kaartsystematiek is ook in deze herziening gevolgd. Dat betekent dat alleen de kernen met hoge waarde zijn opgenomen op de plankaart. Niet vergeten moet worden dat de CHS gewoon ook toetsingskader is en blijft in aanvulling op het streekplan in hoofdlijnen. 2. Het ISP staat het opknappen van het monument niet in de weg. Gezien het belang van het behoud van monumentale panden (waaronder het Rijksmonument aan de Eerste Tochtweg 25) wordt de mogelijkheid geboden hiervoor reeds vóór 2010 een oplossing op maat te realiseren, mits een goede ruimtelijke inpassing wordt geboden.

Intussen is het pand Eerste Tochtweg 25 door een particuliere liefhebber gekocht.

ZIENSWIJZE TEGEN CAPELSE WOONTORENS

Bij brief van 6 februari 2006 diende de HVN een zienswijze in tegen het in Capelle ter inzage liggend bouwplan van twee torens van 20 bouwlagen met een hoogte van 62 meter, strijdig met het vigerend bestemmingsplan Oostgaarde 1999, eerst op 5 november 2001 vastgesteld door de gemeenteraad en dus een actueel bestemmingsplan! Wat fragmenten:

“Tegenover verkoopadvertenties dd 6 juli 2005 staan zogenaamd generieke nieuwe ruimtelijke beleidsstukken van de gemeente van bijna een half jaar later: een concept-structuurvisie en een concept-nota Hoogbouw in Capelle a/d IJssel. Uit de dateringen kan worden geconcludeerd dat de gemeente daarin slechts de projectontwikkelaar volgt. Het plan overstijgt, mede gezien de situering t.o.v. de gemeentegrens en de hoogte, een lokaal niveau dúsdanig, dat toepassing van art. 19 lid 2 (bijzondere verklaring van geen bezwaar) als bedoeld in de Nota Regels voor Ruimte 2005 van GS niet in de rede ligt.” (.....)

Uit de paragraaf Landschap in de Ruimtelijke onderbouwing dd december 2005 - overigens vele onjuist- en slordigheden bevattend - citeren we de volgende passages, gevolgd door een weerlegging onzerzijds:

- *“Overigens zijn de bestaande hoogspanningsmasten, als niet-natuurlijke elementen, ook duidelijke representanten van de stad in het landschap.”* Het moet bekend zijn dat hoogspanningsmasten juist ten plattelande voorkomen en kabels in stedelijke gebieden ondergronds liggen. Als excuus voor aantastende verstedelijking is deze zinsnede uniek en gezocht. (Hoeveel platteland zou dan vrij zijn voor woontorens?) Verder zijn deze masten dermate ijf vergeleken bij de bouwmassa van woontorens dat deze vergelijking onredelijk is.
- *“De nieuwbouw heeft niet alleen impact op Hitland, maar zal ook het landelijk beeld van het naastgelegen deel van de ‘s-Gravenweg beïnvloeden. Dit is overigens een situatie die meer westelijk binnen Capelle a/d IJssel veelvuldig voorkomt.”* Deze beïnvloeding is strijdig met het door ons gewenste en in onze gemeente vigerende ruimtelijke beleid voor de ‘s-Gravenweg. Inzake het omgaan met de ‘s-Gravenweg is Capelle het slechte voorbeeld.
- *“Enige schaduwwerking van de nieuwbouw op de groene (woon)omgeving kan met de voorgestelde bebouwingshoogte niet worden voorkomen.”* Ons inziens is dit juist een argument om niet voor deze bebouwingshoogte te kiezen.

In het aangrenzende Nieuwerkerkse deel van de ‘s-Gravenweg bevindt zich een concentratie van landelijke historische gebouwen, waaronder de vier rijksmonumenten met de huisnummers 3, 6/8, 10 en 16. De Oudheidkamer van onze vereniging bevindt zich op nummer 8 in één daarvan. Monumenten worden steeds meer als onderdeel van hun - hier nog oorspronkelijke - omgeving gezien en zelfs in het Capelse monumentenbeleid staat dat de ‘s-Gravenweg gevrijwaard moet worden van verdere aantasting van haar landelijke karakter. (Inzake de evt. torens reageerde de Nieuwerkerkse monumentencommissie reeds vanaf 2004 negatief!) De Capelse/ Nieuwerkerkse ‘s-Gravenweg kreeg als lint een **‘waarde redelijk hoog’** in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur ZH (kaart 3.b Nederzettingen,

waarden). Uit niets blijkt dat toetsing daaraan plaatsvond.

In onze zienswijze dient respectvol met de bedoelde waarden van de 's-Gravenweg en de bebouwing daaraan te worden omgegaan en is een bouwplan van deze hoogte onaanvaardbaar." De nieuwe Nieuwerkerkse rijksmonumentenfolder werd meegezonden. Ook vele anderen dienden kritische zienswijzen in!

De ontvangstbevestiging meldde dat de Capelse afdeling Stedelijke Ontwikkeling er naar streeft om de brief vóór 9 mei 2006 telefonisch of schriftelijk te

beantwoorden. Op 21 februari was de secretaris present op de Capelse hoorzitting. Het bestuur sluit niet uit dat de volgende stap het maken van bezwaar moet zijn. Tips van leden zijn welkom! De CDA-statenfractie stelde aan GS kritische vragen over de Capelse plannen en hun procedures.

Meer hierover verneemt u in de volgende Nieuwsbrief.

CULTUURHISTORIE IN COLLEGEPROGRAMMA?

Het GBN-programma werd bekend na het verschijnen van de vorige Nieuwsbrief, noemt niet expliciet de Oudheidkamer en bevat qua monumenten uitsluitend een citaat over een wettelijk beschermd rijksmonument dat gemeentelijk eigendom is: "De steenovens moeten als cultuurgoed behouden blijven." De column PS in Het Kanaal van 25/1 ging over het toch afhaken van LDN als nieuwe partij en over haar ook in de vorige Nieuwsbrief geciteerde programma: "En dat historische monumenten behouden moeten blijven en Nieuwerkerk zelfstandig moet blijven, vinden ook andere partijen. Ook al handelen ze er niet altijd naar..." Op 9 februari woonde bestuurslid Kees Vermeij ter secretarie het vervolg bij van de inbreng van het middenveld en noteerde als reactie op de HVN-inbreng van september 2005:

- Gemeentelijke monumentenlijst: JA (VVD, CDA, CU/SGP), NEE (GBN, PvdA)
- Oudheidkamer basisvoorziening: JA (VVD, CDA, GBN, CU/SGP), NEE (PvdA)

Overigens was de leus van HVN-lid en -vrijwilligerster Tiny van Teeffelen als nr 11 van GBN op hun website en in de advertentie van 1 maart in Het Kanaal: "Zuinig zijn op ons cultuurgoed." Zowel de PvdA als het CDA betrokken de Oudheidkamer in hun propaganda voor de raadsverkiezingen met daarin gemaakte persfoto's. Ook dat waren natuurlijk geen verkiezingsstunts. (De Oudheidkamer staat altijd al op de VVD-site.) Bij het opmaken van deze Nieuwsbrief is het collegeprogramma nog niet bekend, maar vertrouwd mag dus worden op - naast véél andere zaken - voldoende aandacht voor cultuurhistorie!

VAN HET ERFGOEDHUIS ZUID-HOLLAND

Een studiemiddag '*Historische Verenigingen en het gebouwde erfgoed*' wordt op vrijdagmiddag 15 september 2006 georganiseerd door het Erfgoedhuis Zuid-Holland in samenwerking met de historische vereniging Delfia Batavorum in Delft. Dat ook de HVN-betrokkenheid terzake kent blijkt wel uit de voorgaande paragraafjes. Overigens is HVN-voorzitter Johan Knoester werkzaam bij dit Erfgoedhuis en betrokken bij de organisatie van de middag.

BEELDBANK NATIONAAL ARCHIEF

De website www.beeldbank.nationaalarchief.nl -aanbevelen! - geeft ook oude Nieuwerkerkse persfoto's. De HVN-secretaris verfijnde beschrijvingen daarvan al, maar kan bijgaande foto nog niet 'thuisbrengen'. Wie helpt? De foto is uit de collectie Elsevier en op 5 maart 1932 in Nieuwerkerk aan den IJssel genomen.

NOGMAALS ARCHEOLOGIE

In de vorige Nieuwsbrief was de Zuid-Hollandse archeologische kroniek 2004 geciteerd. Daarin werd zonder bron verwezen naar een eerdere ijzertijdvindplaats bij Groot-Hitand. De Zuid-Hollandse archeologische kroniek 1992 meldde:

"Nieuwerkerk aan den IJssel: Polder Esse, Gansdorp en Blaardorp. Bij de aanleg van een recreatiegebied zijn zestien

aardewerkfragmenten en een stukje bot aangetroffen. Het aardewerk dateert uit de Midden- of Late IJzertijd. De vindplaats ligt nabij de Hollandsche IJssel, ongeveer 10 m ten noordwesten van de Groenendijk. Boringen ter plaatse geven aanwijzingen voor een vondstniveau op ca

1,80 m onder maaiveld. Het betreft een donkerbruin, houtskoolrijk niveau, dat deel uitmaakt van een veenpakket en ook wordt afgedekt door een gemiddeld 90 cm dikke veenlaag. Hierop rust een kleipakket van 80 cm dik, dat tot aan het maaiveld reikt." (BOOR Rotterdam, M.C. van Trierum)

WELKOM

Welkom heten we de nieuwe leden:

- dhr T.C. Boot, Mozartstraat 25, 2912 XH
- mw A.C.M. v.d. Bor-Dijksman, Burg. Van Heugtenlaan 48, 2911 AH
- mw T. de Groot, Bospolderstraat 9A, 2912 PB
- mw W. Kraidy-de Jong, Melis Stokelaan 99, 2533 CP Den Haag
- dhr W.I. en mw H. van der Meijden, Lek 25, 2911 GB
- ... en de nieuwe bedrijfsdonateur J. Jansen, Zernikestraat 3, 2912 BL

Nieuwe leden blijven welkom! De schijnbare numerieke tegenstrijdigheid tussen deze lijstjes in elk nummer en de geringere groei in de jaarverslagen komt uiteraard doordat er ook sprake is van ledenverlies door overlijden en opzeggen.

UIT DE AANWINSTEN

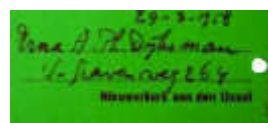
De Historische Vereniging Capelle aan den IJssel (HVC) moest in januari haar depotruimte verlaten. Dat leidde tot veel afstoten van eerder verzameld niet-Capels materiaal. De HVN mocht een selectie maken en verwierf zodoende een antieke grammfoon, dito telefoon, een oude wasmachine, een 30-liter melkbus (1960) met melkzeven, een schoolplatenkist, enkele schoolplaten, etc.

Van mevr. Van Dieren kwam divers Oranjemateriaal, van mevr. Van Teeffelen een Indiësouvenir van de tijd van de politionele acties en de PvdA-afdeling vertrouwde haar oude partijvlaggen aan de HVN toe, en dat haalde Het Kanaal met foto.

Vestia Nieuwerkerk aan den IJssel gaf de vlag, een bord met kantoortijden en een gedenksteen van de voormalige woningbouwvereniging/-stichting Ons Huis. De steen is van 1984 en werd ingemetseld bij de ingebruikname van het mislukte gemeentelijke 'dorpshuis' aan de Dorpsstraat als kantoor van Ons Huis (nu makelaar V.d. Panne). Een nog aanwezige 'geschiedrijke' steen uit 1928 in een pand aan de Kortlandstraat diende als voorbeeld. In 1997 vertrok Ons Huis naar Ringvaartlaan 4 en nam de steen uit 1984 mee. (Wie trouwens het jubileumboek: Adri den Boer, Wonen in Nieuwerkerk aan den IJssel van Ons Huis uit 1994 nog niet heeft, kan antiquarisch altijd terecht op internet, www.boekwinkeltjes.nl, of bij De Slegte in Rotterdam!)

Van J. de Looze kwam een groot ooit uit de IJssel afkomstig scheepsanker voor de buitencollectie. De familie Dijksman stond paperassen af van de uit 1895 daterende ijsclub, die nog voor haar eeuwfeest 'verdween', nadat ze de baan in het Hitlandgebied kwijtgeraakt was. Het merendeel was ter aanvulling van het op het streekarchief gedeponeerde clubarchief(-fragment) vanaf 1919, maar omdat er baantoegekaartjes in meervoud waren prijken die zodoende nu ook bij het ijsclubspeldje in de Oudheidkamer. (Die archiefbestanddelen stond T. van Wageningen uit Arkel in 2000 af na een oproep in Het Kanaal.) Objectfotograaf Wim Schuurs legde ook nieuwe aanwinsten als de steen en de toegangskaartjes al vast. (Overwogen wordt om vanaf september eens een wisselexpositie van zulke objectfoto's samen te stellen!)

br> Van de Hervormde gemeente werd een ruim tien jaar geleden buiten gebruik gestelde verzilverde doopkom uit de Oude Kerk in bruikleen ontvangen. De kom kent de inscriptie: *Ds en Mevr. Westerbeeck van Eerten-Dinger 24 November 1895*. Ds Lodewijk Frederik Arij Westerbeeck van Eerten kwam op 13 oktober 1895 van Serooskerke en vertrok al naar Varsseveld op 19 december 1897. Hij werd geboren op 29-10-1849 te Varsseveld, waar

hij op 12-12-1923 ook overleed. Hij trouwde op 24 mei 1883 te Amsterdam met Johanna Dinger, geboren op 29-1-1854 te Amsterdam en overleden te Varsseveld op 17-4-1919. (De kom is al beschreven en afgebeeld in: Adri den Mieke den Boer, *Met veel volcx in vreugt*, 1973.)

WWW.MOLENDATABASE.NL

Deze enorme molendatabase kent bestaande molens - o.a. Windlust - en verdwenen molens. Bij de laatste o.a.: Polder Esse, Gans- en Blaardorp/De Blaardorpse molen, Nieuwerkerk aan den IJssel (db nr: 592). Naar suggestie van de HVN-secretaris is de tekst daarvan in februari aangevuld en wel met:

“Op 29 mei 1999 werden na een restauratie van de molen in Neede een afgekomen molenroede en de afgekomen lange spruit teruggetransporteerd naar Nieuwerkerk aan den IJssel en daar permanent tentoongesteld bij de Oudheidkamer van de Historische Vereniging (‘s-Gravenweg 8). Deze roede is een geklonken 19de eeuwse Pannevisroede (Pannevis was een Ouderkerkse smid).”

Ook een foto van de roede op de weg voor en de brug van Nooitgedacht is toegevoegd! Jammer is nog steeds dat er van de Zuidplasmolens uit de Boezem (Kortenoord) alleen foto's bekend zijn van ná hun verplaatsing naar elders na 1879. Tips zijn welkom!

OPEN MONUMENTENDAG

De secretaris woonde op 23 februari een regionale informatiebijeenkomst van de landelijke stichting Open Monumentendag bij. Het thema voor 2006 is 'Feest!'. Dat is aan de ene kant omdat het de 20e Open Monumentendag is, maar Nieuwerkerk doet pas sinds de start van de HVN jaarlijks mee. (De Open Monumentendag 1992 was tevens de eerste open dag van de Oudheidkamer!) Monumenten van feest en vermaak vind je vooral in steden en de secretaris moest bekennen dat in Nieuwerkerk de muzikent al jaren geleden sneuvelde. In elk geval zullen de monumentale Oudheidkamer en de molen op

9 september, open zijn en ook in de landelijke PR (o.a. magazine en site) meeliften! Voor 2007 wordt als thema overwogen het architectonische begrip 'jongere bouwkunst' (1880-1940/1960), een thema dat vooral in gemeentelijke monumentenlijsten present is. Mocht Nieuwerkerk dan nòg niet zo'n lijst hebben, panden zijn er zeker nog!

UIT DE GEMEENTELIJKE MONUMENTENCOMMISSIE

De gemeentelijke Monumentencommissie kwam op 13 februari bijeen en adviseerde onder andere over de selectie van een bureau dat een Plan van Aanpak voor de monumentale gemeentelijke steenovens op Klein-Hitland moet opstellen. Opdrachtverlening sindsdien is nog onbekend.

Voorzitter en secretaris van de Monumentencommissie woonden verder een vergadering bij van de Monumentencommissie van de minstens ambtelijke partnergemeente Zevenhuizen-Moerkapelle. Daar is een gemeentelijke lijst met ruim 30 panden en heeft men er wat voor over qua ambtelijke capaciteit, inhuur en subsidiegelden. Door die lijst konden eigenaren ook provinciale restauratiebijdragen krijgen.

RARE LIEDEN AAN DE IJSSEL?

Ene José Tielen werkt aan een scriptie over de Rotterdamse SDAP-voorman Hendrik

Spiekman (1874-1917). In het notulenboek van de SDAP-federatie Rotterdam kwam ze het volgende tegen van 6 mei 1902 onder Agendapunt 3, bespreking propaganda in zomerseizoen: "...*Propagandist Mulder stelt voor een propagandatocht te ondernemen naar plaatsen gelegen aan de Hollandsche IJssel. Van Gernerden wil de zegeningen van het socialisme meer in zuidelijke richting, richting Ridderkerk, verspreiden. De Bruin richt een waarschuwend woord tot de vergadering: het zijn rare liederen aan de IJssel, als ze een vreemde eend in de bijt zien, gaan ze weleens tot handtastelijkheden over!*" (Uit: HVC Nieuwsbrief voorjaar 2006) Zie voor de start van de Nieuwerkerkse SDAP in 1919: Adri den Boer, *Tot den strijd ons geschaard* (1997).

OPROEP

Een nieuwe HVN-werkgroep Oral History (gesproken geschiedenis) gaat na een tweedaagse cursus bij het Erfgoedhuis beginnen met het interviewen van mensen die ooit betrokken waren bij de ijsselsteenbakkerij op Hitland. Met name voor de elders woonachtige leden herhalen we de in Het Kanaal al met succes gestelde vraag: wie weet interviewkandidaten? Bel voorzitter Johan Knoester: 0180-315896.

'CAPELLE AAN HET SPOOR' EN CAPELSE BOERDERIJEN

De HVC is bezig met de voorbereiding van een eind mei/begin juni te openen expositie 'Capelle aan het spoor'. Er is al veel, maar men blijft op zoek naar mensen die nog iets hebben of weten te vertellen over het spoor en de stations daar. Bel Paul Weyling: 010-4501219. Voor opening van de expositie zij naar de pers verwezen. Verder zoekt een werkgroep Boerderijen naar oude foto's van Capelse boerderijen, contactpunt Frans van Es: 010-4500883.

NIEUWERKERK IN RIJNMOND-GESCHIEDENIS?

Het Algemeen Dagblad van 10 maart 2006 besteedde aandacht aan de plannen voor een nog onbetaalbaar integraal Rijnmondgeschiedeniswerk van de Rotterdamse stadshistoricus prof. Paul van de Laar. *"De geschiedenis van Rotterdam wordt altijd vanuit de stad bekeken en nooit vanuit de regio. Van het lege land tussen Hoek van Holland en Nieuwerkerk aan den IJssel is veel bekend, maar[er is?] nauwelijks enige samenhang in aangebracht,"* aldus deze auteur. Daarbij passen minstens de nuanceringen dat Nieuwerkerk - eeuwenlang een ambachtsheerlijkheid van Gouda - ook historisch tot de regio Midden-Holland hoort en dat er van het hoogheemraadschap van Schieland integrale waterstaatkundige werken zijn, zoals Hoge dijken diepe grondenuit 2004!

SIGNALEMENT VAN NIEUWE HISTORISCHE UITGAVEN

In december 2005 startte Pim van der Zalm (ook HVN-lid) in nummer 83 van het Verleden Tijdschrift van de Stichting Oud Zevenhuizen-Moerkapelle een serie over de melkrijdersfamilie Van Vliet van daar. Een opgenomen stamreeks is van 1695-1902 Nieuwerkerks en in 1936 kreeg een melkauto van de familie nog een ongeluk op de rijksweg onder Nieuwerkerk.

In het regionaal-historisch tijdschrift *De Schatkamer* van april 2006 verschenen:

-J. Compeert, *Gebr. Van Gog, een particulier autobusbedrijf* (een nooit gepubliceerd artikel uit 1957, nu ingeleid door HVN-lid Hans de Vlaming)

-Adri den Boer, *Het inkorten van de Nieuwerkerkse dorpskerk in 1810*.

In het huis-aan-huisblad Het Kanaal leverden de rubrieken *Toen & Nu* en *Nieuwerkerkers van Toen* weer volop lokale historalia.

*Van Gogbus nr 27
Gouda, Autobusstation, zomer 1953
Foto: H.B. Eelkema via S.O. de Raadt*

TERUGBLIK EN... TOT ZIENS IN DE OUDHEIDKAMER

De biestmiddag eind februari was weer een groot succes, met circa 150 bezoekers. Dank aan de familie In 't Hout als leverancier van de eerste melk na het kalven, alsmede aan de betrokken vrijwilligers! Voor leden die een tijdje niet geweest zijn is er alle aanleiding tot weer een bezoek aan de Oudheidkamer: naast een andere wisselexpositie zijn er ook weer volop nieuwe aanwinsten!